

ZMĚNY NÁHRAD CESTOVNÍCH VÝDAJŮ S ÚČINNOSTÍ OD 1. LEDNA 2020

JUDr. MARIE SALAČOVÁ

Dnem 1. ledna 2020 nabyla účinnosti nová vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 18. prosince 2019 č. 358/2019 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, a stejně tak i vyhláška Ministerstva financí ze dne 19. listopadu 2019, o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2020, a to pod číslem 310/2019 Sb. Citovaná vyhláška MPSV současně zrušila vyhlášku č. 333/2018 Sb. a citovaná vyhláška MF vyhlášku č. 254/2018 Sb.

SAZBY STRAVNÉHO PRO KALENDÁŘNÍ ROK 2020

Pro tuzemské pracovní cesty mění shora citovaná vyhláška MPSV sazby stravného pro zaměstnance zaměstnavatele, který není uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v podnikatelské sféře) zákoníku práce v jeho § 163 odst. 1, ve svém ustanovení § 2 a pro zaměstnance zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 (tj. pro zaměstnance zaměstnavatele v rozpočtové nebo státní správě) téhož zákoníku práce v jeho § 176 odst. 1, ve svém § 3, a to v následujícím rozsahu.

Ve zmíněném § 2 je nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 163 odst. 1 zákoníku práce nejméně ve výši

- a) **87 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **131 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **206 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Ve zmíněném § 3 je pak také nově stanoveno, že za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 176 odst. 1 zákoníku práce ve výši

- a) **87 Kč až 103 Kč**, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,
- b) **131 Kč až 158 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 12 hodin, nejdéle však 18 hodin,
- c) **206 Kč až 246 Kč**, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

SAZBA ZÁKLADNÍ NÁHRADY ZA POUŽÍVÁNÍ SILNIČNÍCH MOTOROVÝCH VOZIDEL

V téže vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí je tato sazba stanovena v jejím § 1. Jde konkrétně o to, že sazba základní náhrady za 1 km jízdy podle § 157 odst. 4 zákoníku práce činí nejméně u

- a) **jednostopých vozidel a tříkolek 1,10 Kč**,
- b) **osobních silničních motorových vozidel 4,20 Kč**.

To prakticky znamená, že nová právní úprava sazby základní náhrady pro kalendářní rok 2020 se mění pouze pro osobní silniční motorová vozidla.

Z toho pak vyplývá, že u nákladních automobilů, autobusů a traktorů činí nejméně 8,40 Kč, tj. nejméně dvojnásobnou výši základní sazby platné pro osobní silniční motorová vozidla, jak je stanoveno v § 157 odst. 5 zákoníku práce. Samozřejmě u zaměstnavatelů v rozpočtové nebo státní správě jsou tyto sazby základní náhrady závazné, a to na základě § 175 zákoníku práce.

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty podle § 158 odst. 3 věty třetí zákoníku práce nově činí na základě § 4 nové shora citované vyhlášky

- a) **32,00 Kč** u benzínu automobilového 95 oktanů,
- b) **36,00 Kč** u benzínu automobilového 98 oktanů,
- c) **31,80 Kč** u motorové nafty,
- d) **4,80 Kč** za 1 kilowatthodinu elektřiny.

Nově připojené písmeno d) stanoví výši průměrné ceny za 1 kilowatthodinu elektřiny pro vozidla s elektromotory.

PŘÍKLAD 1

Zaměstnanec použil ke služební cestě vlastní vozidlo, ale nemá doklad o nákupu PHM. Vozidlo jezdí na LPG. Jakým způsobem určím cestovní náhrady? Je někde vyhlášována průměrná cena pro LPG?

Průměrná cena pro LPG není nikde vyhlášována. Podmínky pro používání soukromých silničních motorových vozidel při pracovních cestách zaměstnanců upravuje a stanoví § 157 a § 158 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů. Způsob výpočtu náhrady za spotřebovanou pohonnou hmotu upravuje ustanovení zmíněného § 158, a to jeho odstavce 2, 3 a 4. Zde je jednoznačně stanoveno, že náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty, což prakticky obecně znamená výpočtem za pomoci ceny pohonné hmoty a údajů o spotřebě pohonné hmoty vozidla uvedených ve velkém technickém průkazu vozidla (protože žádné vozidlo není schopno měřit spotřebu pohonné hmoty pro každou konkrétní pracovní cestu zvlášť). Dále je stanoveno, že cenu pohonné hmoty prokazuje zaměstnanec dokladem o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou a jestliže zaměstnanec hodnověrným způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189, tj. vyhláškou MPSV, kterou je pro kalendářní rok 2020 vyhláška č. 358/2019 Sb.

Jestliže shora zmíněný technický průkaz použitého vozidla potřebné údaje neobsahuje, vznikne zaměstnanci právo na náhradu výdajů za spotřebované pohonné hmoty pouze tehdy, pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců nebo si nechá stanovit údaje autorizovanou zkušební motorizovaných vozidel. A shodný postup platí i pro změnu používané pohonné hmoty, to znamená z benzínu na plyn, pokud se takové soukromé vozidlo používá pro pracovní účely, tedy i pracovní cesty.

PŘÍKLAD 2

Jsmo společnost s ručením omezeným, zaměstnanec naší firmy bude v průběhu února 2020 vyslán na tuzemskou pracovní cestu a se souhlasem zaměstnavatele použije sou-

kromě silniční motorové vozidlo ve smyslu ustanovení § 157 odst. 3 zákoníku práce. Nejsme si jisti, zda zaměstnanec musí použít své vlastní silniční motorové vozidlo a jak počítat náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu, pokud se týká ceny za benzín?

V § 157 odst. 3 zákoníku práce je jasně stanoveno, že použije-li zaměstnanec na žádost zaměstnavatele silniční motorové vozidlo, s výjimkou vozidla poskytnutého zaměstnavatelem, přísluší mu (vzniká nárok) za každý 1 km jízdy sazba základní náhrady a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Zaměstnanec může použít soukromé silniční motorové vozidlo kohokoliv, nejenom svoje, pouze nemůže použít vozidlo svého zaměstnavatele, kterým by byl podnikatel–osoba samostatně výdělečně činná, tedy s vyúčtováním náhrad za jeho použití. Nové sazby základní náhrady a průměrné ceny pohonných hmot stanoví s účinností od 1. ledna 2020 vyhláška MPSV č. 358/2019 Sb. Sazba základní náhrady činí nejméně 4,20 Kč za 1 km jízdy a průměrné ceny benzínu jsou rozdílné podle druhu benzínu, jak je shora uvedeno.

Jestliže bude chtít zaměstnanec počítat po návratu z pracovní cesty náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu s cenou pohonné hmoty, za jakou ji skutečně nakoupil, musí k předmětnému vyúčtování připojit doklad o nákupu, ze kterého je patrná souvislost s pracovní cestou. Dokonce bude-li prokazovat cenu pohonné hmoty více doklady o jejím nákupu, ze kterých je patrná souvislost s pracovní cestou, vypočítá se cena pohonné hmoty pro určení výše náhrady aritmetickým průměrem zaměstnancem prokázaných cen. Jestliže však zaměstnanec hodnověrným způsobem cenu pohonné hmoty zaměstnavateli neprokáže, použije zaměstnavatel pro určení výše náhrady průměrnou cenu příslušné pohonné hmoty stanovenou prováděcím právním předpisem vydaným podle § 189 zákoníku práce, tj. vyhláškou MPSV č. 358/2019 Sb. Tento postup vyplývá z ustanovení § 158 odst. 3 zákoníku práce.

Náhradu za spotřebovanou pohonnou hmotu určí zaměstnavatel podle ustanovení § 158 odst. 2 zákoníku práce násobkem ceny pohonné hmoty a množství spotřebované pohonné hmoty. Spotřebu pohonné hmoty bude zaměstnavatel vypočítávat i nadále z údajů o spotřebě uvedených v technickém (tj. velkém) průkazu použitého vozidla, které je zaměstnanec povinen zaměstnavateli předložit (tj. k nahlédnutí, nikoliv k fotografování – předmětný technický průkaz si může zaměstnavatel ofotit pouze se souhlasem zaměstnance, a to vzhledem k zákonu o ochraně osobních dat). Jestliže technický průkaz vozidla tyto údaje neobsahuje, přísluší zaměstnanci náhrada výdajů za pohonné hmoty, jen pokud spotřebu pohonné hmoty prokáže technickým průkazem vozidla shodného typu se shodným objemem válců. Současně je přímo v zákonném textu dále stanoveno, že při určení spotřeby pohonné hmoty použije zaměstnavatel údaj o spotřebě pro kombinovaný provoz podle norem Evropské unie. To prakticky znamená, že obsahuje-li technický průkaz použitého vozidla tento údaj, počítá se náhrada za spotřebovanou pohonnou hmotu pouze s tímto údajem (tj. ten třetí středně vysoký) a nepočítá se už aritmetický průměr.

Neení-li však tento údaj (pro kombinovaný provoz) v technickém průkazu uveden, vypočítá zaměstnavatel spotřebu pohonné hmoty vozidla i nadále aritmetickým průměrem z údajů v technickém průkazu uvedených. Tato pravidla jsou stanovena v ustanovení § 158 odst. 3 a odst. 4 zákoníku práce. Údaje o spotřebě pro kombinovaný provoz jsou uváděny do technických průkazů vozidel zhruba od konce roku 2005.

ZÁKLADNÍ SAZBY ZAHRANIČNÍHO STRAVNÉHO

Nová vyhláška Ministerstva financí o stanovení výše základních sazeb zahraničního stravného pro rok 2020 s číslem 310/2019 Sb. nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2020.

Vyhláška přináší ve výši základních sazeb 23 změn – vždy jde o zvýšení sazby:

Andora	ze 40 EUR	na 45 EUR
Austrálie a Oceánie – ostrovní státy	z 55 USD	na 60 USD
Bahrajn	ze 40 EUR	na 45 EUR
Bosna a Hercegovina	z 35 EUR	na 40 EUR
Dánsko	z 50 EUR	na 55 EUR
Chile	z 50 USD	na 55 USD
Irsko	ze 45 EUR	na 50 EUR
Island	z 55 EUR	na 60 EUR
Itálie, Vatikán a San Marino	ze 45 EUR	na 50 EUR
Jordánsko	ze 40 EUR	na 45 EUR
Korejská lidově demokratická republika	ze 40 EUR	na 45 EUR
Lucembursko	ze 45 EUR	na 50 EUR
Malajsie	ze 40 USD	na 45 USD
Malta	ze 45 EUR	na 50 EUR
Norsko	z 55 EUR	na 60 EUR
Nový Zéland	z 55 USD	na 60 USD
Omán	ze 40 EUR	na 50 EUR
Saudská Arábie	ze 45 EUR	na 50 EUR
Singapur	z 50 USD	na 60 USD
Spojené státy americké	z 55 USD	na 60 USD
Sýrie	ze 45 EUR	na 50 EUR
Španělsko	ze 40 EUR	na 45 EUR
Venezuela	ze 60 USD	na 65 USD

Současně s uvedenými změnami byla ze seznamu států vypuštěna Makedonie a nově zařazena Severní Makedonie se sazbou 35 EUR. V závěru přílohy vyhlášky pak byl do druhého seznamu pod „2“ nově zařazen Svatý Martin. ■

Autorka článku je odbornicí v oblasti pracovního práva.

KNIHOVNIČKA

● ÚZ č. 1346 – DANĚ Z PŘÍJMŮ, EVIDENCE TRŽEB 2020

NOVINKA

Vydal: Sagit, a. s., 336 stran, 149 Kč

Do textu zákona o daních z příjmů je zpracováno 22 změn a doplnění účinných od 1. ledna 2020; dále je zde významně novelizovaný zákon o evidenci tržeb (celkem 49 změn) a zákon o rezervách, kde se mění pravidla pro zdaňování rezerv pojištěven. V publikaci dále najdete pokyn GFŘ k jednotnému uplatňování zákona o daních z příjmů a další pokyny a sdělení vydané Ministerstvem financí a Generálním finančním ředitelstvím; celkem 27 předpisů v aktuálním znění. Všechny změny jsou zvýrazněny tučně.